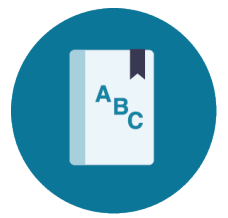

Hvad kan skolen gøre for at klæde forældre på til at støtte deres børns læsning?

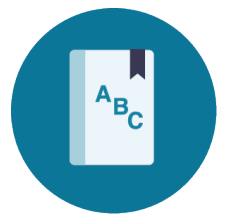
Læsemiljø

Indholdsfortegnelse

Læsemiljø	3
Sammen om læsning i hjemmet.....	4
Find mere inspiration.....	4
Gode fysiske rammer for læsning.....	5
Find mere inspiration.....	5
Tal med børn om det, de læser	6
Find mere inspiration.....	6
Læseaktiviteter uden for hjemmet	7
Find mere inspiration.....	7
Litteraturliste:	8
Billedkreditering.....	8

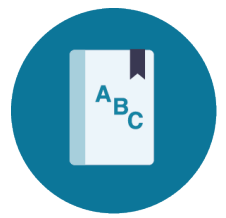

Læsemiljø

Med læsemiljø menes, at der skal være gode rammer omkring læsning i hjemmet. Det er ikke nok at have en bog liggende i tasken. Der skal også være et rart sted med ro til at læse, der skal være tid, der skal være nogen at læse sammen med og at tale med om det, man læser. Det er ikke altid, at disse betingelser er til stede, men forældre kan med relativt simple midler gøre en stor forskel.

Vi ved, at et godt læsemiljø betyder meget for børns lyst til at læse og motivation for at forblive læsere. Derfor er det vigtigt at tale med forældre om, hvordan man kan skabe et godt og inspirerende læsemiljø i hjemmet. Hvor sidder barnet, når det læser? Er det alene eller sammen med forældre og søskende? Er der uro og larm, eller er der stille? Foretrækker barnet at læse på skærm eller papir? Disse forhold har betydning for, om børn får lyst til at læse derhjemme, og det kan lærere tale med forældrene om.

Et godt læsemiljø handler om at indstille sig og indrette sig på læsning. Det kan gøres på mange måder, og i dette inspirationsmateriale tager vi fat på fællesskaber omkring læsning, at tale med børn om det, de læser, at have gode fysiske rammer med let adgang til bøger, og at man også kan læse i fritiden uden for hjemmet.

Sammen om læsning i hjemmet

I projektet READ - sammen om læsning er der inspiration til, hvordan forældre kan støtte deres børn ved at læse sammen med dem. Her gives eksempler på, hvordan man skaber fællesskab og nærvær omkring læsning i hjemmet, og hvordan forældre gennem dialogisk læsning kan stille spørgsmål til og samtale med barnet om indholdet undervejs.

READ-projektet anbefaler, at man støtter barnets læsning ved at undgå at rette det, men opmuntrer barnet til at læse videre og læse mere. Forældrene har en 'guidende' rolle ved at tale med barnet både før, under og efter læsning og har således fokus på forventninger til læsningen og indholdet af det læste. Gennem guidning kan forældrene bidrage til at skabe forståelse og motivation. Det afgørende er, at barnet oplever sig selv som læser og får lyst til at læse mere, og det sker bedst, hvis barnet oplever, at forældrene interesserer sig for det.

Nogle forældre kan måske opfatte læsning som noget, skolen tager sig af, og som er barnets helt egen aktivitet. Men det er vigtigt for børn, at deres forældre er involverede i deres læsning, og selv om det foregår derhjemme, kan lærere godt inspirere forældre til gode måder at støtte og involvere sig på, fx at det er bedre at opmuntre og rose end at rette på barnet.

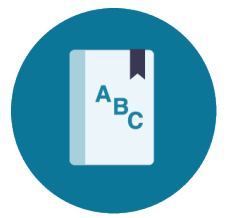
Projekt READ inspirerer med både pjecer, vejledninger og film og findes på flere sprog.

Find mere inspiration

Read er et stort forskningsprojekt gennemført i Aarhus Kommune. Projektet viser, at især forældrenes engagement og daglige læsning med barnet har stor betydning for barnets sprog og læsning. På sitet finder I film og anbefalinger til at læse med børn i indskoling og på mellemtrinnet. Hele projektet og tilhørende materialer kan findes på [Århus Kommunes hjemmeside](#). Du kan også finde inspiration til en teoretisk indføring i projektet.

Denne artikel på dr.dk, Tosprogede fædre vinder pris for læseprojekt (DR, 2012), handler om et projekt på Tingbjerg Skole, hvor en række tosprogede fædre er gået ind i arbejdet med at få flere af skolens familier til at læse med deres børn.

Samme projekt fra Tingbjerg Skole er omtalt i denne artikel på folkeskolen.dk: Tosprogsfædre vinder pris for læseinitiativ (Jensen, 2012).

Gode fysiske rammer for læsning

For mange mennesker er de fysiske rammer omkring læsning med til at skabe betingelserne for koncentration og fordybelse. Mennesker er forskellige, og vi har det forskelligt med, hvor og hvornår det er bedst at læse. I skolen er det ikke altid praktisk muligt at ændre så meget på indretningen, men i hjemmet er der som regel bedre muligheder for at indrette gode læsesteder samt finde de tidspunkter på dagen, hvor barnet er motiveret for at læse – eller få læst højt.

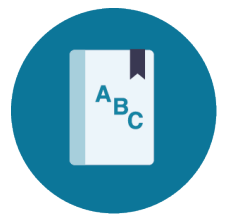
At tilbyde børn gode fysiske rammer omkring deres læsning kræver de voksnes deltagelse. Så det er vigtigt at tale med forældre og børn om, hvordan man skaber et godt læsested i hjemmet. Måske er der et særligt sted, hvor lyset er godt, hvor det er godt at sidde eller ligge, og hvor barnet kan finde sig til rette med sine bøger eller med en tablet. Det kan også være, at man vil bygge et læserum eller lave en læsehule. En læsehule er et rart sted, der indbyder til afslapning og læsning. Måske læser forældrene sammen med børnene i læsehulen, og i takt med at barnet vokser, ændrer det sig fra at være oplæsning, til at barnet læser selv som hyggelæsning. Nogle børn har brug for afskærmning for omverdenen, mens andre helst vil opholde sig sammen med andre, der også læser. Det vigtigste er, at det opleves rart for barnet at læse i hjemmet, for dermed skabes grundlaget for lystlæsning.

Det kan være svært som lærer at påvirke noget, der foregår i hjemmet, men man kan komme med ideer og inspiration uden at pådutte familier bestemte vaner.

Find mere inspiration

Her er et par gode videoer fra READ-projektet, der viser, hvordan du kan hjælpe og støtte dit barn på læserejsen. [Video med 0-3-årige børn](#), [video med børn i børnehave](#), [video med børn i 0. klasse](#), [video med børn i 1. klasse](#), [video med børn i 2. klasse](#) og [video med børn på mellemtrin](#)

Læs også om [Olivias læseklub](#) (Nielsen, 2019), som blev nomineret til årets læseinitiativpris 2019.

Tal med børn om det, de læser

Når vi læser, bevæger vi os ind i andre verdener og får mulighed for at indleve os i fiktive universer eller gå i dybden med faglige emner. I indskolingen og på mellemtrinnet bliver de fleste børn læsere, og med læsningen åbner der sig en rigdom af viden og oplevelser, som børnene ofte har brug for at tale med andre om. Til et godt læsemiljø hører derfor også muligheden for gode samtaler med voksne og andre børn, hvor man kan bearbejde, hvad man har læst.

Forældre kan samtale med børn om deres læsning ved at:

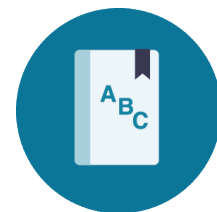
- tale om tekstens indhold
- forklare svære ord
- tale om, hvad forfatteren mon ville have, at man skal tænke over, når man har læst teksten
- overveje, hvad man kan lære af teksten
- tale om, hvilken bog barnet har lyst til at læse som den næste bog.

På mange skolers hjemmesider findes gode anbefalinger til, hvordan forældre kan støtte børn i deres læsning, og hvordan de kan være med til at skabe en god læsestund for barnet. Tjek jeres egen skoles anbefalinger, og lad jer inspirere af andres.

Find mere inspiration

Her kan du finde [inspiration om forskningsprojektet Read](#).

Her kan du læse om [bibliotekets anbefalinger](#).

Læseaktiviteter uden for hjemmet

Man kan læse med børnene derhjemme, men man kan også opsøge gode læseoplevelser uden for hjemmet.

Børnebogsforfattere og illustratører læser op og viser deres værker frem i (bog)klubber, på det lokale bibliotek, på skoler, museer og i kulturhuse. Børnene kan blive medlemmer af læseklubber, hvor de læser med hinanden, og de kan blive medlemmer af forfatterklubber og få gode læse- og skriveoplevelser uden for hjemmet. På den måde inviteres børn ind i miljøer, som giver dem mulighed for at udveksle ideer og få læseoplevelser med hinanden.

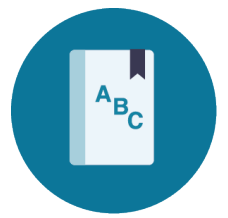
Det kræver dog, at børnene tilbydes disse oplevelser. Det kan ske på enten læreres eller forældres initiativ. De fleste folkebiblioteker har børneafdelinger/børnebiblioteker, og nogle af dem har børnekulturkonsulenter, der igangsætter og formidler læsetilbud i kommunen. På den enkelte skole er det ofte læsevejlederen eller en medarbejder i det pædagogiske læringscenter, der har indsigt i lokale aktiviteter. Disse fagpersoner kan inspirere forældre til at tage deres børn med til læseaktiviteter i fritiden.

Find mere inspiration

Høst & Søn, Gyldendal B&U og Gyldendal Uddannelse har lanceret sitet Denkæmpestorelæsedag.dk, hvor de hvert år sætter fokus på den gode læseoplevelse. [Denkæmpestorelæsedag.dk er et gratis idekatalog, der inspirerer til, hvordan man kan folde litteraturen ud.](http://Denkæmpestorelæsedag.dk) Målet er at gøre det nemt at gennemføre en sjov læsedag.

I projektet [Nordisk litteraturuge](#) er der inspiration at hente til aktiviteter uden for hjemmet.

I England er der en stærk tradition for at understøtte gode læseoplevelser i det offentlige rum. Foreninger som [Book Trust](#) og [The National Literacy Trust](#) står bag mange lokale arrangementer. Måske får I ideer til selv at sætte en læseevent i gang gennem inspiration fra England.

Litteraturliste:

Billedkreditering

Fotografi på omslaget af Katrine Catalan, ByCatalan Photography, for Styrelsen for Uddannelse og Kvalitet.

- DR København. (2012). Tosprogede fædre vinder pris for læseprojekt. Hentet fra <https://www.dr.dk/ligetil/indland/tosprogede-faedre-vinder-pris-laeseprojekt>
- Jensen, J. (2012). Tosprogede fædre vinder pris for læseinitiativ. Hentet fra <https://www.folkeskolen.dk/519078/tosprogsfaedre-vinder-pris-for-laeseinitiativ>
- Nielsen, K. K. (2019). 9-årige Olivia er nomineret til Årets Læseinitiativpris. Hentet fra <https://blog.bookbites.com/da/olivia-og-laeseklubben>